

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з навчальної дисципліни „ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ БОРЖНИКА
АБО ВИЗНАННЯ ЙОГО БАНКРУТОМ”
підготовки магістра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
24 березня 2016 року
протокол № 8
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Модуль 1. Загальна характеристика процедури банкрутства. Правове становище учасників провадження у справі про банкрутство

Тема 1. Поняття інституту банкрутства. Виникнення та розвиток процедур банкрутства та вчень про банкрутство

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Конкурсне провадження у Стародавньому Римі.
2. Конкурсний процес у царській Росії. Радянський конкурсний процес.
3. Розвиток сучасного законодавства про банкрутство в Україні.

Практичні завдання до самостійної роботи

Скласти термінологічний словник до теми.

Тести

1. Термін «банкрутство» застосовується в таких значеннях:
 - а) як підгалузь права;
 - б) як галузь господарського законодавства;
 - в) як галузь підприємницької діяльності;
 - г) як правовий інститут.
2. Принципи правового регулювання неплатоспроможності та банкрутства поділяються на:
 - а) Загальні та спеціальні.
 - б) Імперативні та диспозитивні.
 - в) Організаційні та функціональні.
 - г) Регулятивні та охоронні.
3. Неплатоспроможність – це:
 - а) Неспроможність суб'єкта підприємницької діяльності виконати після настання встановленого строку їх сплати грошові зобов'язання перед кредиторами, в тому числі із заробітної плати, а також виконати зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) не інакше як через відновлення платоспроможності.
 - б) Банківська послуга з отримання за дорученням клієнта коштів від боржника такого клієнта у рахунок погашення його боргу або акцепту за векселями, чеками, іншими розрахунковими і товарними документами.
 - в) Операція з переуступки першим кредитором прав вимоги боргу третьої особи іншому кредитору з попередньою або наступною компенсацією вартості такого боргу першому кредиторові.
 - г) Визначене господарським судом становище за якої боржник – фізична або юридична особа неспроможний виконати визнані судом вимоги до такого боржника.

Практичне завдання

1. Складіть структурно-логічну схему «Історія розвитку інституту банкрутства (неспроможності) на території України». Відобразіть у ній основні етапи розвитку цього правового інституту та основні знакові документи, які врегульовували відповідні відносини.

Тема 2. Джерела правового регулювання відносин щодо провадження у справах про банкрутство

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Загальна характеристика джерел регулювання відносин неспроможності.
2. Основні джерела правового регулювання відносин, пов'язаних з порушенням справ про банкрутство та здійснення провадження у справі.
3. Загальна характеристика норм, що регулюють відносини у справах про банкрутство, їх місце та взаємодія з нормами інших галузей законодавства.
4. Роль державних органів у регулюванні відносин неспроможності. Інституційне регулювання відносин неспроможності.
5. Міжнародні документи у сфері неспроможності. Принципи Світового банку і Рекомендації Міжнародного валютного фонду.

Практичні завдання до самостійної роботи

Скласти термінологічний словник до теми.

Тести

1. Які з наведених законодавчих актів належать до законодавства, що регулює провадження у справах про банкрутство:
 - а) Закон України «Про оплату праці»;
 - б) Закон України «Про господарські товариства»;
 - в) Закон України «Про банки і банківську діяльність»;
 - г) Господарський процесуальний кодекс України;
 - д) Закон України «Про Національний банк України»;
 - е) Закон України «Про банкрутство»;
 - ж) Цивільний кодекс України;
 - з) Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж»;
 - и) Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»;
 - к) Закон України «Про заставу»;
 - л) Податковий кодекс України;
 - м) Міжнародні договори України;
 - н) Закон України «Про виконавче провадження».
2. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» діє у редакції:
 - а) 2010 р.;
 - б) 2000 р.;
 - в) 2011 р.;
 - г) 1999 р.
3. До джерел «Правового регулювання відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» слід віднести:
 - а) Фінансове право.
 - б) Звичаєве право.
 - в) Господарське право.
 - г) Цивільне право.

Практичне завдання

Складіть таблицю «Джерела регулювання правовідносин неспроможності та банкрутства» за примірною формою

Назва документа	Дата прийняття	Короткий опис (Що регулює (які відносини)? Які основні принципи закладає?)

Тема 3. Загальна характеристика процедури банкрутства відповідно до законодавства України

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Мораторій на задоволення грошових вимог кредиторів.
2. Види банкрутства. Поняття та ознаки прихованого, умисного, фіктивного банкрутства.

Практичні завдання до самостійної роботи

Скласти термінологічний словник до теми.

Тести

1. **Яка з перерахованих процедур не є судовою процедурою, що застосовується до боржника:**
 - а) мирова угода;
 - б) санація підприємства боржника;
 - в) ліквідація підприємства боржника;
 - г) реорганізація підприємства боржника.
2. **Щодо боржника може застосовуватися така судова процедура банкрутства:**
 - а) санація;
 - б) дерегуляція;
 - в) поділ;
 - г) злиття.
3. **Щодо боржника може застосовуватися така судова процедура банкрутства:**
 - а) перетворення;
 - б) дерегуляція;
 - в) мирова угода;
 - г) оферта.

Практичне завдання

1. Розв'яжіть задачу.

ПАТ «Експорт» звернулося до господарського суду із заявою про визнання ТОВ «Сервіс» банкрутом, оскільки згідно з актом звірки проведених розрахунків заборгованість останнього в розмірі 240 тис. грн. не була сплачена протягом трьох місяців.

Яку ухвалу має винести господарський суд?

Які умови встановлені для порушення провадження у справі про банкрутство?

Обґрунтуйте свою відповідь.

2. Підготуйтеся до дискусії про ознаки та критерії неплатоспроможності суб'єкта підприємництва, про природу відносин, що регулюються законодавством про банкрутство.

Тема 4. Правове становище учасників провадження у справі про банкрутство

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Правове становище арбітражного керуючого у справі про банкрутство.
2. Правове становище інших учасників провадження у справі про банкрутство.
3. Розпорядник майна (арбітражний керуючий) та його правове становище в іноземних правових системах.
4. Суб'єкти відносин неспроможності у різних країнах світу.

Практичні завдання до самостійної роботи

Скласти термінологічний словник до теми.

Тести

1. Арбітражний керуючий – це:

- а) співробітник Національного банку України;
- б) уповноважена особа керівника комітету кредиторів;
- в) фізична особа-підприємець, яка отримала відповідне свідоцтво;
- г) фізична особа, яка отримала відповідне свідоцтво.

2. Представник працівників боржника – це:

- а) Особа, яка зобов'язана від імені працівників боржника представляти їх інтереси.
- б) Фізична особа, яка має ліцензію, видану в установленому законодавством порядку, та діє на підставі ухвали господарського суду.
- в) Особа, уповноважена загальними зборами трудового колективу, на яких присутні не менш як три чверті від штатної чисельності працівників боржника, представляти їх інтереси при проведенні процедур банкрутства з правом дорадчого голосу.

3. Суб'єкт банкрутства – це:

- а) Особа, обсяг оподатковуваних операцій з продажу товарів (робіт, послуг) протягом будь-якого періоду з останніх дванадцяти календарних місяців якої перевищував 3600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
- б) Боржник, неспроможність якого виконати свої грошові зобов'язання встановлена господарським судом.
- в) Юридична або фізична особа, яка має у встановленому порядку підтвержені документами вимоги щодо грошових зобов'язань до боржника щодо виплати заборгованості із заробітної плати працівникам боржника.

Практичне завдання

Ухвалою господарського суду розпорядником майна ПрАТ «Пивзавод» було призначено В. С. Сергієнка, який, окрім втручання в оперативно-господарську діяльність, припинив повноваження керівника ПрАТ.

1. Чи має право розпорядник майна вчиняти такі дії?
2. Якими правами наділений розпорядник майна?
3. Чи можливо, і, якщо так, у яких випадках можливо припинити повноваження керівника боржника?

Тема 5. Заходи, спрямовані на запобігання банкрутству боржника.

Позасудові процедури відновлення платоспроможності боржника

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Ознаки банкрутства суб'єкта господарювання, за наявності яких слід вживати заходів із запобігання банкрутству боржника.
2. Заходи щодо запобігання банкрутству боржника та позасудові процедури.
3. Зміст і ефективність заходів із запобігання банкрутству боржника.

Практичні завдання до самостійної роботи

Скласти термінологічний словник до теми.

Тести

1. Процедура санації боржника вводиться судом:

- а) за клопотанням боржника;
- б) за клопотанням комітету кредиторів;
- в) за клопотанням інвестора;
- г) за клопотанням арбітражного керуючого.

2. Строк санації може бути продовжений:

- а) не більше ніж на 6 місяців;
- б) не більше ніж на 9 місяців;
- в) не більше ніж на 12 місяців.

3. План санації боржника подається суду:

- а) інвестором;
- б) боржником;
- в) керуючим санацією;
- г) комітетом кредиторів;
- д) протягом одного місяця з дня винесення ухвали про санацію боржника;
- е) протягом двох місяців ... ;
- ж) протягом трьох місяців

Практичне завдання

Керуючий санацією через два місяці після винесення ухвали про санацію боржника подав комітету кредиторів план санації боржника. Після ознайомлення з планом санації, комітет кредиторів подав його керуючому санацією, щоб останній цей план затвердив.

Посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України, дайте відповідь на наступні запитання:

Хто вправі схвалювати план санації боржника?

Хто затверджує план санації боржника?

Які правові наслідки затвердження плану санації боржника?

Модуль 2. Правове регулювання

судових процедур провадження у справі про банкрутство

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Заява про порушення справи про банкрутство, суб'єкти та підстави звернення.
2. Підвідомчість, підсудність розгляду справ про банкрутство. Порушення провадження у справі про банкрутство.
3. Правові наслідки відкриття провадження у справі про банкрутство. Підготовче засідання.

4. Забезпечення вимог кредиторів. Розгляд позовних вимог конкурсних кредиторів до боржника.
5. Визнання недійсними правочинів (договорів) та спростування майнових дій боржника.

Практичні завдання до самостійної роботи

Скласти термінологічний словник до теми.

Тести

- 1. Справи про банкрутство підвідомчі:**
 - а) місцевим судам;
 - б) господарським судам;
 - в) адміністративним судам;
 - г) Національному банку України.
- 2. Справа про банкрутство підприємства може бути порушена, якщо:**
 - а) надійшла спільна заява кредиторів боржника;
 - б) надійшла письмова заява потенційного санатора;
 - в) надійшла письмова заява боржника щодо його фінансової неспроможності або загрози такої неспроможності;
 - г) боржник не визнає претензії про відшкодування заборгованості;
 - д) боржник не повернув банківського кредиту в обумовлений термін.
- 3. Справи про банкрутство порушуються, якщо безперечні вимоги кредитора (кредиторів до боржника загалом становлять не менше:**
 - а) п'ятисот тисяч гривень;
 - б) трьохсот мінімальних розмірів мінімальної заробітної плати;
 - в) не менше трьохсот розмірів сукупної заробітної плати робітників підприємства-боржника.

Практичне завдання

На підставі відповіді на претензію з визнанням заявлених претензійних вимог ТОВ «Світ» надіслало розпорядження до банку про безспірне списання із ПрАТ «Енерго» грошової суми в розмірі 35350 грн. Оскільки через чотири місяці після прийняття банком розпорядження про безспірне списання грошових коштів боржник був не в змозі виконати свої грошові зобов'язання, ТОВ «Світ» звернулось із заявою до господарського суду про визнання боржника (ПрАТ «Енерго») банкрутом. Ухвалою господарського суду заявнику було відмовлено в порушенні провадження у справі про банкрутство.

Чи відповідає зазначена ухвала вимогам законодавства України ?

Які умови порушення провадження у справі про банкрутство? Дайте аргументовану відповідь.

Тема 7. Загальна характеристика судових процедур, що застосовуються до боржника під час провадження у справі про банкрутство. Розпорядження майном боржника

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Попереднє засідання господарського суду. Реєстр вимог кредиторів. Вимоги поточних кредиторів до боржника.
2. Закінчення процедури розпорядження майном.

Практичні завдання до самостійної роботи
Скласти термінологічний словник до теми.

Тести

- 1. Строк, на який вводиться процедура розпорядження майном, становить:**
 - а) 90 календарних днів;
 - б) 115 календарних днів;
 - в) 120 календарних днів;
 - г) 180 календарних днів.
- 2. Процедура розпорядження майном може бути продовжена судом на:**
 - а) один місяць;
 - б) два місяці;
 - в) три місяці;
 - г) шість місяців.
- 3. Чи має право розпорядник майна від свого імені подати позов до господарського суду про визнання недійсним договору, укладеного боржником:**
 - а) так – до порушення провадження у справі про банкрутство;
 - б) так – після порушення провадження у справі про банкрутство;
 - в) не має права в обох випадках;
 - г) має право в обох випадках.

Практичне завдання

Задовольняючи вимоги кредиторів відповідно до реєстру вимог кредиторів, боржник розраховувався з останніми вибірково, за своїм власним розсудом.

Чи має право боржник при проведенні процедури розпорядження майном задовольняти вимоги кредиторів?

Чи встановлена календарна черговість на задоволення вимог кредиторів?

Чи є умови задоволення боржником вимог кредиторів? Обґрунтуйте свою відповідь, посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України.

Тема 8. Судові процедури, спрямовані на відновлення платоспроможності боржника

План семінарського заняття № 6

1. Поняття процедури санації. Запровадження процедури санації боржника.
2. Права, обов'язки та відповідальність керуючого санацією.
3. План санації боржника, його схвалення комітетом кредиторів, погодження забезпеченими кредиторами.
4. Характеристика основних способів відновлення платоспроможності боржника.
5. Звіт керуючого санацією, наслідки його розгляду комітетом кредиторів, судом.
6. Мирова угода, строк, умови, порядок її укладення та набрання нею чинності.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. План санації боржника, його схвалення комітетом кредиторів, погодження забезпеченими кредиторами.

2. Характеристика основних способів відновлення платоспроможності боржника.

Практичні завдання до самостійної роботи
Скласти термінологічний словник до теми.

Тести

1. Процедура санації боржника вводиться судом:
 - а) за клопотанням боржника;
 - б) за клопотанням комітету кредиторів;
 - в) за клопотанням інвестора;
 - г) за клопотанням арбітражного керуючого.
2. Яке з наведених положень відповідає вимогам закону?
 - а) санація вводиться на строк не більше дванадцяти місяців, який може бути продовжений ще до шести місяців;
 - б) санація вводиться на строк не більше десяти місяців, який може бути продовжений ще до шести місяців;
 - в) санація вводиться на строк не більше шести місяців, який може бути продовжений ще до дванадцяти місяців;
 - г) санація вводиться на строк не більше вісімнадцяти місяців, який може бути продовжений ще до шести місяців.
3. Санація сільськогосподарського підприємства вводиться строком:
 - а) до закінчення відповідного періоду сільськогосподарських робіт з урахуванням часу, необхідного для реалізації вирощеної (виробленої, виробленої та переробленої) сільськогосподарської продукції. Зазначений строк не може перевищувати п'ятнадцяти місяців;
 - б) до закінчення збору врожаю;
 - в) до закінчення відповідного періоду сільськогосподарських робіт з урахуванням часу, необхідного для реалізації (вирощеної, виробленої та переробленої) сільськогосподарської продукції;
 - г) на шість місяців.

Практичне завдання

Мирову угоду зі сторони боржника підписано арбітражним керуючим, зі сторони кредиторів – кредитором, який має найбільшу кількість голосів у комітеті кредиторів.

Чи належними особами підписано мирову угоду?

У яких випадках і на яких стадіях провадження у справі про банкрутство можливе укладення мирової угоди ?

Назвіть сторін мирової угоди та перелік осіб, які вправі її підписувати.

Тема 9. Банкрутство як юридичний факт. Ліквідаційна процедура

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Ліквідаційна маса. Оцінка та продаж майна боржника у справі про банкрутство.
2. Порядок задоволення вимог кредиторів при ліквідації банкрута. Звіт ліквідатора.

Практичні завдання до самостійної роботи
Скласти термінологічний словник до теми.

Тести

- 1. Кошти, що надходять під час проведення ліквідаційної процедури, зараховуються:**
 - а) на спеціальний рахунок ліквідатора;
 - б) на основний рахунок боржника;
 - в) на рахунок судової адміністрації.
- 2. До складу ліквідаційної маси підприємства-боржника включаються:**
 - а) майно;
 - б) гуртожитки;
 - в) майнові права;
 - г) дошкільні заклади.
- 3. Оцінка майна банкрута здійснюється:**
 - а) ліквідатором;
 - б) суб'єктом оціночної діяльності;
 - в) комітетом кредиторів;
 - г) банкрутом.

Практичне завдання

Суддя Господарського суду Полтавської області, розглянувши заяву про порушення справи про банкрутство колективного підприємства «Ліра», виніс ухвалу про порушення провадження у справі про банкрутство, в якій вказувалося про введення процедури розпорядження майном боржника і самостійно призначив розпорядника майна з числа осіб, що були зареєстровані як арбітражні керуючі.

Кредитори КП «Ліра» не погодилися з рішенням господарського суду і запропонували свою кандидатуру розпорядника майном боржника. Суд не погодився з запропонованою кандидатурою з таких причин: 1) запропонована особа раніше працювала на посаді голови правління підприємства-боржника і була звільнена менше ніж рік тому; 2) запропонована особа не має ліцензії арбітражного керуючого.

Кредитори оскаржили рішення до апеляційного господарського суду.

Який статус розпорядника майна і якими правовими нормами він визначається?

Які особи не можуть призначатися розпорядниками майном боржника?

Які вимоги встановлені законодавством щодо особи розпорядника майном боржника?

Які функції здійснює розпорядник майна?

Чи правильне рішення Господарського суду Полтавської області і яке рішення повинен прийняти Вищий господарський суд за скаргою кредиторів?

Тема 10. Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Особливості провадження санації боржника його керівником. Особливості застосування процедури банкрутства до боржника, що ліквідується власником.
2. Особливості процедури банкрутства банків.
3. Особливості банкрутства державних підприємств і підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 %.

4. Процедури банкрутства, пов'язані з іноземною процедурою банкрутства.

Практичні завдання до самостійної роботи
Скласти термінологічний словник до теми.

Тести

- 1. Обов'язковою умовою конкурсу продажу майна містоутворюючих підприємств є:**
 - а) Збереження робочих місць не менш як 50 % працівників, зайнятих на виробництві.
 - б) Збереження робочих місць не менш як 60 % працівників, зайнятих на виробництві.
 - в) Збереження робочих місць не менш як 70 % працівників, зайнятих на виробництві.
- 2. Санація сільськогосподарського підприємства вводиться на строк:**
 - а) Не більше одного року.
 - б) До закінчення збору врожаю.
 - в) До закінчення відповідного періоду сільськогосподарських робіт з урахуванням часу, необхідного для реалізації (вирощеної, виробленої та переробленої) сільськогосподарської продукції.
- 3. Особливо небезпечні підприємства визначаються:**
 - а) Міністерством України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.
 - б) Кабінетом Міністрів України.
 - в) Міністерством екології та природних ресурсів України.

Практичне завдання

9 березня 2008 року комерційний банк «ЗКВ» подав до господарського суду заяву про порушення справи про банкрутство фірми «Аптор», що більш ніж рік тому взяла кредит в банку строком на 6 міс. і не повернула його. Сума боргу, що підлягає поверненню разом з відсотками становить 132 тис. грн., неустойка, що нараховувалася за кожен день затримки повернення кредиту становить 6 тис. грн.

11 березня суддя виніс ухвалу про повернення заяви без розгляду, оскільки заява підписана особою, посадове становище якої не вказано.

Яку мінімальну суму повинні становити безспірні вимоги кредиторів для порушення справи про банкрутство і чи є в даному випадку підстави порушувати справу?

Протягом якого терміну повинні залишатися без задоволення безспірні вимоги кредиторів, щоб виникли підстави порушити справу про банкрутство і чи дотримані ці вимоги в даному випадку?

Що таке безспірні вимоги кредиторів? Чи законно вчинив суддя, повернувши заяву без розгляду?

Які реквізити повинна містити заява про порушення справи про банкрутство?

Чи можна повторно звернутися до суду з цією ж заявою після усунення допущеного порушення діючого законодавства?